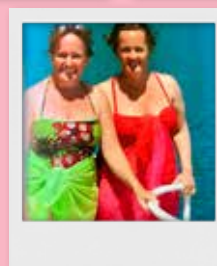
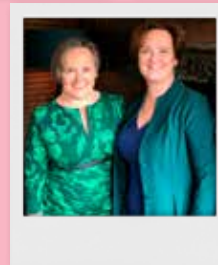
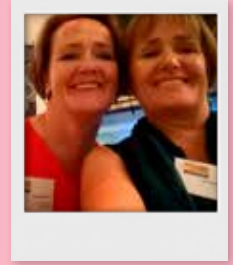
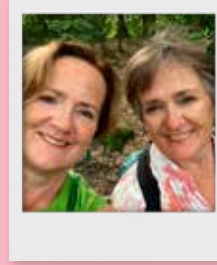
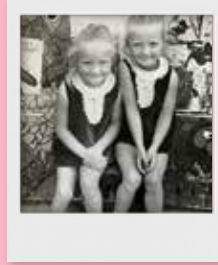
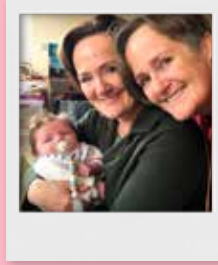
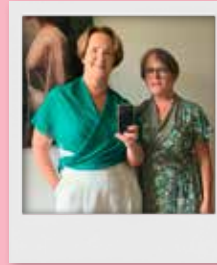
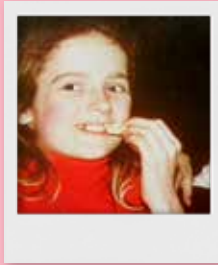

ON BREK BADE BAND

Als je al je genetische materiaal deelt, ben je dan ook hetzelfde? Drie eeneïge tweelingen over samen in het leven staan, je eigen pad kiezen en toch diep verbonden blijven. 'We kunnen elkaar volledig lezen.'

tekst: Lilian Roos

‘In mijn eentje had ik onze jeugd niet aangekund’

Annemarie en Trudy Hommel (60) hebben slechts een half woord nodig. Ze wonen ver van elkaar, maar delen nog steeds alles.

Annemarie: ‘We hebben een band waar geen andere relatie aan kan tippen. Ik moest leren dat ik bij anderen meer moet bespreken – dat vind ik weleens ingewikkeld. Mijn zus heeft die uitleg niet nodig.

Als kleuters hadden we een eigen taaltje dat niemand kon verstaan. Meestal gaat alles zonder woorden.’

Trudy: ‘In mijn eentje had ik onze jeugd niet aangekund. Mama ging op ons derde met ons weg bij onze vader. Het werd een lastige scheiding. We hebben papa tot ons zeventiende niet gezien. Mama heeft nog andere relaties gehad die helaas ook misliepen.’

Annemarie: ‘Haar derde echtgenoot had een alcoholprobleem. Hij sloeg zo nu en dan de boel kort en klein. We lagen dan in bed en fluisterden: “Ben jij wakker?” Samen slopen we tree voor tree de trap af om te kijken of we moesten ingrijpen. In die angstige momenten was er altijd verbinding met mijn zus.’

Trudy: ‘Omdat mama vastzat in die relaties, draaiden de rollen om en gingen wij zorgen voor haar. Annemarie meer dan ik. Totdat we los van elkaar tegen een hulpverlener zeiden: “Ik ga niet meer terug.” Zestien waren we. Daarmee hebben we mama geholpen om het patroon te doorbreken. Inmiddels is ze meer dan dertig jaar met dezelfde man.’

Annemarie: ‘Conflicten hebben Trudy en ik nooit.

Als kind hebben we één keer geruzied om een broek. Toen we voor het eerst een verjaardagscadeau voor elkaar kochten, kozen we los van elkaar precies hetzelfde mandje met pluche hondje.’

Trudy: ‘Als twintiger emigreerde Annemarie voor haar vakantieliefde naar Frankrijk. Verschrikkelijk, alsof er een stuk uit mijn hart werd gerukt. We belden elkaar vaak huilend op.’

Annemarie: ‘Nog steeds bellen we dagelijks. We delen alles. Op afstand hielpen we elkaar met onze eigen scheidingen en de uitdagingen met onze kinderen.’

Trudy: ‘Mijn ex zei altijd: “Zonder zus ben je maar half.” Dat klopt. Alleen als we fysiek samen zijn, ben ik compleet. We zien elkaar zo’n drie keer per jaar een paar dagen.’

Annemarie: ‘We zijn door de jaren heen wel minder symbiotisch geworden. Pas rond mijn dertigste besepte ik dat ik beslissingen kon nemen voor mezelf. Toen Trudy tijdelijk geen contact had met papa, zag ik hem wel. Het kostte me tijd om te beseffen dat ik daarin mijn eigen keuze kon maken.’

Trudy: ‘Uiteindelijk hebben we ons toch los van elkaar gevormd. Onze zestigste verjaardag vierden we ieder op onze eigen manier. Annemarie gaf een groot feest met vrienden, terwijl ik met mijn man in de sauna zat. Ooit was mijn houvast: als onze mannen zijn overleden, eindigen we samen in één huis. Inmiddels leven we meer in het nu en voelen dat het goed is zo, ook met de afstand.’

‘Hij houdt van grote auto’s, ik geef daar niks om’

Erik Hulsegge en Peter Anema (57) groeiden niet samen op. Pas als tieners leerden ze elkaar kennen.

Peter: ‘Wij zijn als baby’s uit elkaar gehaald en afzonderlijk van elkaar geadopteerd. Tot ons zeventiende wisten we niet van elkaars bestaan.’

Erik: ‘Als enig kind wilde ik altijd graag een broer. Ik ben daarom bozer dan Peter over de jeugd die ons is ontnomen. Bedenk wat we allemaal samen hadden kunnen doen!’

Peter: ‘Ook voor mij was het een schok toen mijn ouders vertelden dat ik een tweelingbroer had. Zonder het te weten groeiden we allebei op in Groningen; Erik als enig kind in een dorp, en ik op het platteland bij een aardappelboer, met een zus die ook geadopteerd was.’

Erik: ‘Peter is de ondernemer en ik meer de werknemer. Hij nam het bedrijf van zijn ouders over en ik werd journalist. Hij houdt van grote auto’s, ik geef daar niks om.’

Peter: ‘Ook heb ik meer de boerennuchterheid. Als het tegenzit, moet je daar gewoon mee leven – dat is mijn levensinstelling. Zo zijn er wel wat verschillen tussen ons.’

Erik: ‘Toen we elkaar voor het eerst zagen, was het wat onwennig. In de eerste jaren gingen we soms met elkaar uit en leek het meer op vriendschap. Als twintigers deden we mee aan een tweelingonderzoek in Amerika. We waren daar ruim twee weken samen

en voelden pas toen echt een sterke band. We ontdekten allerlei grappige gelijkenissen, zo bestelden we precies hetzelfde eten.’

Peter: ‘Dat iemand hetzelfde doet als jij, kan ook best confronterend zijn. Zo zag ik bij Erik dezelfde besluiteloosheid die ik ook kan hebben.’

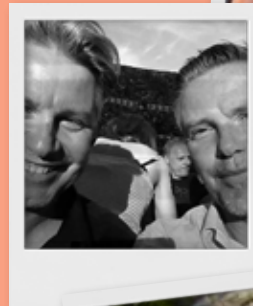
Erik: ‘Tegelijkertijd accepteren we alles van elkaar. Peter kan soms wat bazig zijn. Dat pik ik van anderen niet, maar bij hem maak ik er een grapje van. Inmiddels hebben we samen veel meegemaakt. Zo hebben we onze biologische moeder ontmoet, zijn we in allerlei talkshows geweest vanwege ons bijzondere verhaal en hebben we ruim drie jaar aan een documentaire over onze adoptie gewerkt. Hierdoor is de band heel hecht geworden.’

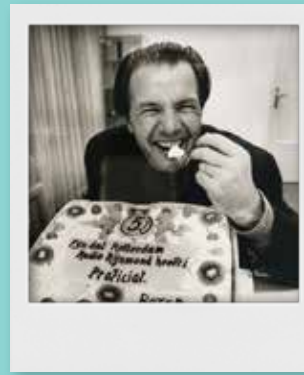
Peter: ‘We kunnen elkaar volledig lezen. Een korte blik kan voldoende zijn om elkaar te begrijpen. Ik heb eens een vriendinnetje gehad dat daar jaloers op was.’

Erik: ‘Als kind en puber kon ik me heel eenzaam voelen. Sinds ik mijn broer ken, heb ik dat nooit meer zo ervaren. Na mijn scheiding voelde ik me natuurlijk rot, maar niet eenzaam. Als het nodig is, maken we tijd voor elkaar.’

Peter: ‘Erik is iemand die me altijd begrijpt, die precies dezelfde belevingswereld en humor heeft. Een vriend in het kwadraat.’

Bekijk de tweedelige documentaire *Peter en Erik* via NPO Start.

‘Waar we vroeger om konden glimlachen, wekt nu vaker irritatie op’

Jan en Nico Haasbroek (80) waren een leven lang loyaal naar elkaar. Nu is hun verdraagzaamheid minder geworden.

Nico: ‘We zijn in de oorlog geboren. Mijn ouders waren druk met onze oudere zus en jongere broer. De tweeling heeft elkaar, dachten ze. En dat klopte, wij redden onszelf. We deelden een kamer en stapelbed, alles was samen. Pas toen Jan hbs ging doen en ik de mulo, kregen we een eigen leven met eigen vrienden. Toch belandden we uiteindelijk beiden in de journalistiek, onder meer als verslaggever, programmamaker en hoofdredacteur.’

Jan: ‘Samen interviewen we als de beste. Voor *Broadcast Magazine* spraken we 74 bekende Nederlanders. Onze rolverdeling was *good cop, bad cop*, dat leidde tot goede gesprekken. Van jongs af aan zoeken we het podium op. We zongen samen, maakten muziek en droegen gedichten voor op school en de padvinderij. Nico is het avontuurlijkst. Hij neemt het meeste initiatief. Ik ben bedachtzamer.’

Nico: ‘We hebben altijd een speelse rivaliteit gehad. Als een van ons wint, zegt de ander: “Jij bent de koning”.’

Jan: ‘We gunnen elkaar dan ook echt dat succes.’

Nico: ‘Bij mijn dochter is een aantal jaar geleden autisme ontdekt. Ik herkende daarin mezelf. Ik vermoed dat mijn autisme is ondergesneeuwd doordat ik deel ben van een tweeling. Samen durf je meer en ben je socialer. Jan heeft het ook, denk ik, maar hij gaat er anders mee om.’

Jan: ‘Daar ben ik het niet mee eens. Nico’s dochter worstelt ermee, dus ik begrijp dat hij er veel mee bezig is. Maar in mijn ogen hebben wij het niet.’

Nico: ‘Waar we vroeger alles deelden, is dat gaandeweg minder geworden. We hebben eens tegelijk een boek geschreven, zonder dat we het van elkaar wisten. Die twee boeken kwamen in dezelfde week uit.’

Jan: ‘Toen we samenwerkten bij RTV Rijnmond, solliciteerden we allebei naar de functie van hoofdredacteur van het NOS Journaal. We hadden het niet aan elkaar verteld. Nico werd het. Ik voelde me door hem in de steek gelaten, maar had hem natuurlijk dezelfde streek geleverd. Ik had tenslotte zelf ook stiekem gesolliciteerd.’

Nico: ‘We vierden onze verjaardagen altijd in hooggelegen restaurants. Onze vijftigste verjaardag organiseerden we op een van de Twin Towers. Dit jaar werden we tachtig en gaven we ook een groot feest. Maar sindsdien schuurt het tussen ons. Ik kreeg het gevoel dat Jan alles wilde bepalen.’

Jan: ‘De verdraagzaamheid naar elkaar is minder geworden. Waar we vroeger om konden glimlachen, wekt nu vaker irritatie op. Misschien omdat we sterker onze eigen persoonlijkheid hebben ontwikkeld.’

Nico: ‘Vroeger waren we altijd loyaal aan elkaar. Nu richten we ons meer op ons eigen leven. Als onze vrouw en tweelingbroer tegelijk in het water vallen, denk ik dat we allebei als eerste onze vrouw zouden redden. Toch hebben we een sterke band voor altijd.’

Bijna 100 procent identiek

Er is één ding dat Caroline Vons steevast zegt tegen tweelingen in haar psychotherapie-praktijk:

‘Het is een gave en een opgave’. Ze is zelf deel van een eeneiige tweeling en moeder van een twee-eiige tweeling. Als klinisch psycholoog en psychotherapeute behandelt ze meerlingen. ‘Het is bijzonder dat je tegelijk op de wereld komt met iemand met wie je samen in de baarmoeder zat en met wie je daarna alle levensfasen tegelijk doormaakt.’ Bijna 6 op de 1000 bevallingen betreft een eeneiige tweeling, berekende het CBS. Volgens Vons kleeft er vaak een romantisch beeld aan: ach, schattig, identieke kindjes. ‘Máár’, voegt ze eraan toe, ‘een tweeling krijgt er wel een extra ontwikkelingstaak bij. Elk kind moet zich losmaken van de ouders, maar tweelingen moeten zich ook losmaken van elkáár, en een eigen identiteit ontdekken.’ Dat gaat niet altijd zonder slag of stoot. ‘Je bent een soort kluwen, staat altijd in relatie tot die ander. Je ziet bij tweelingen dat er vaak een rolverdeling is. De een is iets autonomer, de ander afhankelijker. Maar je bent een team, dus de minder autonome hoeft nooit

voorop te lopen. En het kind dat voorop loopt, leert niet afhankelijk te zijn.’ Daar komt bij dat tweelingen altijd met elkaar vergeleken worden, vervolgt Vons. ‘Wie is het snelst, wie kan beter leren? De verschillen zijn vaak minimaal, maar worden uitvergroot. En dat beïnvloedt je zelfbeeld.’ Dorret Boomsma, hoogleraar psychologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en oprichter van het Nederlandse Tweelingen Register, doet al jaren tweelingen-onderzoek. ‘Ieder mens wordt met 23 paren genen geboren,’ legt ze uit, ‘en bij eeneiige tweelingen weten we dat de meeste van die paren identiek zijn. Eeneiige tweelingen zijn altijd van hetzelfde geslacht, bijna 100 procent gelijk in hun genetisch materiaal en lijken dus bijna altijd op elkaar qua persoonlijkheid, intelligentie en uiterlijk. Dat zie je bij niemand anders.’ Ter vergelijking: twee-eiige tweelingen zijn ‘nog maar’ 50 procent identiek aan elkaar.

Maar dat iets erfelijk is, betekent niet dat het onveranderlijk is. Zo is ons DNA rond ons zestigste niet meer hetzelfde als bij de geboorte. Zogenaemde ‘somatische mutaties’ ontstaan door omgevingsfactoren, zoals relaties, leefstijl, trauma’s. Dat maakt dat tweelingen gaandeweg iets meer kunnen gaan ver-

schillen. En het verklaart waarom Engelse onderzoekers tweelingparen ontdekten van wie een van de twee depressief werd.

Maar er zijn ook voorbeelden van tweelingen die als kind gescheiden werden en op latere leeftijd extreem veel gelijkenissen vertoonden. Zoals Jim Springer en Jim Lewis, de eeneiige tweeling uit Minnesota, die elkaar in 1979 voor het eerst ontmoette. Ze waren toen al 39 jaar. Ze hadden dezelfde hobby’s, beten allebei nagel, reden in blauwe Chevrolets en hadden hun zonen dezelfde naam gegeven. Ze trouwden allebei eerst met een Linda, daarna met een Betty. Genen beïnvloedden onze levens sterk, concludeerde de Amerikaanse psycholoog Thomas Bouchard, die gescheiden tweelingen onderzocht. Met een tweelingzus die óók klinisch psycholoog is, is Caroline Vons daarvan het levende voorbeeld. ‘Toch zie je eeneiige tweelingen worstelen bij het maken van levenskeuzes. Wie ben ik? Hoe maak ik contact met anderen? Soms komen ze er prima uit zonder begeleiding, soms is psychotherapie nodig. Erover praten, apart maar ook samen, en met andere tweelingen, helpt dan.’ //

Bron: R. Plomin e.a., *Twin Early Development Study (TEDS)*, King’s College London, sinds 1994